

PERTUNMAAN KUNTA
Vanhus- ja vammaisneuvosto

PÖYTÄKIRJA N:O 1/2021-2025

Aika ja paikka **Keskiviikkona 15.12.2021 klo 14.00 alkaen.**
Pertunmaan kunnantalo, kokoushuone 1.

Läsnä:	<u>Jäsenet:</u>	<u>Varajäsenet:</u>
	Kaija Montin	Raija Ulmanen
	Harri Hautala	Eila Järvinen
	Jouko Lehtonen	Markus Montin

Lisäksi läsnä olivat:

Leena Ruotsalainen, kunnanjohtaja
Jukka Kuhanen, Lea Mäkisen ollessa estyneenä toimi kokouksen sihteerinä

Kokouksessa eivät olleet läsnä,

<u>Jäsenistä:</u>	<u>Varajäsenistä:</u>
Sirkku Salomäki	Heli Riittinen
Jarmo Lahtinen	Arja Tuomela

Käsitellyt asiat:

1 § Kokouksen avaus

Kunnanjohtaja Leena Ruotsalainen avasi kokouksen sekä toivotti kokouksen osanottajat tervetulleiksi kokoukseen. Hän totesi kokouksen olevan vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksen tämän valtuustokauden ensimmäisen. Kunnanjohtaja Ruotsalainen toivoi neuvoston kokousten muodostuvan keskusteleviksi ja luonteiltaan vapaamuotoisiksi. Neuvostolla on tärkeä rooli uuden kuntastrategian laadinnassa, jossa pyritään huomioimaan eri ryhmien tarpeet mahdollisimman kattavasti.

2 § Vanhus- ja vammaisneuvoston puheenjohtajan valinta

Neuvoston puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Harri Hautala, joka antoi myös suostumuksensa tehtävään. Hänen mahdollisesti ollessa estyneenä neuvoston kokouksesta valitaan kokouskohtainen puheenjohtaja vastaamaan kokouksen johtamisesta.

3 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Tässä yhteydessä sovittiin, että neuvoston

kokouksiin ovat jatkossa tervetulleita jäsenten lisäksi kaikki varajäsenet täysin puheoikeuksin.

4 § Pöytäkirjan tarkastajien valinta ja tarkastus

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Kaija ja Markus Montin. Neuvoston pöytäkirjat ovat kunnantalolla tarkastettavissa kussakin kokouksessa ilmoitetun ajan puitteissa.

5 § Esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja toi esille kokouksen osanottajille jaetun neuvoston kokouksen esityslistan, joka hyväksyttiin sellaisenaan esityksessä muodossa kokouksen esityslistaksi.

6 § Essoten vanhus- ja vammaispalveluiden esittely kehitteillä olevan Etelä-Savon hyvinvointialueen näkökulmasta katsottuna sekä Pertunmaan vanhus- ja vammaistyön esittely

Essoten vanhus- ja vammaispalveluiden tilannekatsausta ja niihin liittyviä kysymyksiä olivat esittelemässä Teams-yhteyden avulla vastuuvälittäjä/projektipäällikkö Niina Kaukonen, Kirsi Ruutala sekä palvelupäällikkö Jaana Koinsaari. **Heidän esityksensä sisälsivät runsaasti tietoa, joista pääkohdat tiivistettyinä seuraavassa:**

Hyvinvointialueen valmistelutyössä ja tulevassa toiminnassa on alueen kuntien sekä eri asiakasryhmien osallisuus tärkeässä roolissa. Tässä on kuntien vanhus- ja vammaisneuvoilla mahdollisuus vaikuttaa ja tulla kuuluiksi. Hyvinvointialueen aloitettua toimintansa kunnat nimeävät edustajansa erillisiin hyvinvointialueen vanhusneuvostoon sekä vammaisneuvostoon.

Vuonna 2022 on tulossa eduskuntaan lainvalmisteluun Vanhuspalvelulaki sekä muita vanhus- ja vammaispalveluita läheisesti koskevia lakiuudistuksia, kuten esimerkiksi Sosiaalihuoltolaki sekä erinäisiä teknisiä parannuksia nykyisiin säädöksiin. Näillä laki- ja asetussäädöksillä luodaan puitteet hyvinvointialueiden tulevalle toiminnalle.

Aivan äskettäin on valmistunut Ikäohjelma vuoteen 2030, mikä on nähtävissä nettiosoitteesta: <https://etela-savo.fi/hyvinvointialueen-valmistelu/ikaohjelma/>. Ohjelman keskeinen teema on ikäystävällinen Etelä-Savo, joka on linjassa hallitusohjelman valtakunnallisena tavoitteena olevan ikäystävällisyyden edistämisen kanssa.

Hyvinvointialueen laadukkaan toiminnan taustalla on asiakkaan tarpeista lähtevän yhteydenpidon sekä asiakasohjauksen toimintakyky kattaen tasapuolisesti koko hyvinvointialueen kuntakentän.

Rinnehovin nykyinen ympärivuorokautinen hoivapalvelu muutetaan hieman nykyistä kevyemmäksi, jonka myötä resursseja saadaan myös paremmin ja tehokkaammin kohdistetuiksi suhteessa asiakaspalvelutarpeisiin nähden.

Pertunmaan kohdalla vanhuspalveluille asetettu hoitohenkilöstön 0,70:n vähimmäismitoitustavoite toteutuu jo nyt käytännössä laitoshoidon osalta. Hyvinvointialueen myötä kehitetään perhe- ja omaishoidon käytänteitä, lisätään yhteisöllisyyttä sekä otetaan hyviä käytäntöjä käyttöön laajalti kautta koko hyvinvointialueen. Erinomaisena asiana tuotiin esille, että Pertunmaalta alun perin käynnistynyt Digikinkerit –toiminta laajenee jatkossa koko hyvinvointialuetta koskevaksi. Lisäksi erinomaiseksi toiminnaksi osoittautunut palvelumalli on saanut osakseen valtakunnallista arvostusta ja tunnustusta.

Omavalvonta on osa hyvinvointialueen toimintatapaa ja siihen on varattu 4,5 henkilötyövuoden suuruinen resurssi. Tällä pyritään varmistamaan toiminnan tasalaatuisuus sekä tavoitteena oleva tehokkuus.

Jatkossa kotihoidon palveluita laajennetaan. Sen uskotaan ennaltaehkäisevän raskaan palvelutarpeen palveluiden kasvua ja on myös kaikin puolin asiakaslähtöinen toimintatapa. Tästä johtuen kotihoitohenkilöstön riittävyyden turvaaminen on tärkeää tulevan hyvinvointialueen toimivuuden kannalta. Kotihoito siirtyy tuottamaan palveluita 24/7 –periaatteella, jossa hyödynnetään yhteistyötä esimerkiksi pelastuslaitoksen kanssa. Uutena palvelumuotona otetaan käyttöön turva-auttamispalvelut hyvinvointialueen toimesta. Kunnat vastaavat ennakoivien palveluiden tuottamisesta hyvinvointialueelle.

Kokonaiskuvan selkeyttämiseksi hyvinvointialueen palveluista kootaan yhteenvedoksi ja palveluista julkaistaan käsikirja.

Edellä kuvatun esittelyn pohjalta käytiin vilkas ja erittäin antoisa keskustelu, jonka keskeiset kohdat ovat seuraavassa:

Leena Ruotsalainen toi esille sen, että aktiiviset ihmiset ovat avainasemassa sekä digikinkereiden laajenemisen olevan erinomaisen asian. Hyvinvointialueen syntymisen myötä kuntien rooli muuttuu Essoten omistajista hyvinvointialueen sidosryhmäksi, ja tässä nousee esille yhteydenpidon jatkuvuus sekä kuntien kuulemisen merkitys tulevan hyvinvointialueen toimintoja suunniteltaessa käytännön tasolla.

Niina Kaukonen totesikin tähän, että yhdyspinnat nousevat tärkeään rooliin tässä kysymyksessä. Hyvinvointialueen intressissä on yhteydenpidon turvaaminen kuntien toimijoihin, alue luo käytänteen ja toimintatavat. Vanhus- ja vammaisneuvoston merkitys korostuu tässä työssä niin kunnassa kuin hyvinvointialueen itsellisinä neuvostoina.

Jouko Lehtonen kysyi, mistä ja miten saadaan turvatuksi riittävä määrä ammattihenkilöstöä täyttämään hyvinvointialueelle asetetut velvoitteet. Niina Kaukonen totesi tähän, että ennakoinnit ovat olleet esillä jo alusta alkaen hyvinvointialueen suunnittelussa. Asiaan liittyvää ennakointia ovat olleet toteutuksen alla olevat lähihoitajakoulutukset sekä vastaavat muuntokoulutustoteutukset ammattihenkilöstön riittävyyden varmistamiseksi omalta osaltaan.

Kaija Montin nosti esille kysymyksen siitä, miten saadaan vapaaehtoiset linkitettyä mukaan palvelutoimintaan nykyistä paremmin. Siinä on parantamisen varaa. Aihe todettiin erittäin tärkeäksi ja siihen on vanhus- ja vammaisneuvostolla myös paljon annettavaa. Lisäksi aihe oli myös Niina Kaukoselle sekä sitä myöten hyvinvointialueen suunnittelulle jäänyt katveeseen.

Todettiin yhteisesti asian vaativan paikallista työstämistä, joten se päätettiin nostaa jopa vanhus- ja vammaisneuvoston keskeiseksi tavoitteeksi puhuttaessa neuvoston vuoden 2022 toiminnan suunnittelua. Essotessa vapaaehtoistyön yhteyshenkilönä toimii Päivi Meskanen, jota informoidaan asiassa mahdollisimman pian. Vapaaehtoistyön hyödyntäminen luontaisena osana alueella ja sen kunnissa tarjottavia hyvinvointipalveluiden sisältöjä on tärkeää. Pertunmaalla Eläkeliiton kehittämää vapaaehtoistyön sisältöjä on luonnollisesti syytä hyödyntää paikallisesti mahdollisimman hyvin Etelä-Savon hyvinvointialueen kanssa sovittavien palvelukäytänteiden osina.

Markus Montin esitteli digitohtorin roolissa Pertunmaalla kehitettyä Digikinkerit – palvelun toimintasisältöjä ja –periaatetta sekä lähiajan kehitysaskelaita Essoten edustajille. Digitaalisten apuvälineiden ja älypuhelimien hyödyntämistä tukeva koulutus ja käytännön tukipalvelu koettiin tärkeäksi ja nykyisellään välttämättömäksi vanhusten ja vammaisten hyvinvointipalveluiden vapaaehtoistyön sisällöksi nykyisessä, pitkälti digitalisoituneessa maailmassa. Palvelu sai ansaittua kiitosta ja tunnustusta Essoten edustajilta.

Markus Montin nosti esille kysymyksen siitä, onko Essote kartoittanut syrjäytyneitä ja syrjäytymisvaarassa olevia vanhusasiakkaita. Niina Kaukonen totesi asian olevan osa ennakoivan työn sisältöjä jo alusta alkaen. Tässä todettiin myös tärkeäksi kytkeä tiedonkulku syrjäytymistä ehkäisevän tuen tarpeesta tarvittavilta osin esimerkiksi kotihoidon henkilökunnalta tukitarpeesta olevasta asiakkaasta myös vapaaehtoispalvelua tarjoaville tahoille.

Harri Hautala kertoi kappeliseurakunnan diakonityöntekijän olevan jäämässä virkavapaalle työstään ja henkilön rekrytointi on parhaillaan käynnissä. Diakoni kohtaa myös työssään syrjäytyneitä ja syrjäytymisvaarassa olevia vanhuksia. Yhteistyömuotojen kehittäminen vapaaehtoistyöpalveluita tarjoavien tahojen kanssa on siis myös kappeliseurakunnalle tästä johtuen tärkeää.

Jaana Koinsaari toi esille, että myös vammaispalveluihin on yhtä lailla tärkeää kehittää vastaavanlaisia yhteistyömuotoja vapaaehtoistyöpalvelun sisältöihin. Vammaispalvelu-osaamista on ylipäättänsä vahvistettava palvelukentässä. Harri Hautala totesi tähän, että hän huolehtii neuvoston varajäsenen Heli Riittisen osallistumisen neuvoston seuraavaan tapaamiseen todeten, että Helillä on lisäksi omakohtaista osaamista, koulutustaustaa sekä kokemusta vammaispalveluihin liittyen. Essotesta on hyvä olla vammaispalveluiden asiantuntija vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksissa jatkossakin.

Kirsi Ruutala totesi, että vammaispalvelut tulevat jatkossa tekemään vanhuspalveluiden kanssa monipuolista yhteistyötä hyvinvointialueen puitteissa, vaikka vanhusneuvostot ja vammaisneuvostot eriytyvätkin omiksi erillisiksi hallinnollisiksi elimiksi ja kunnilta tulee eri edustajansa kumpaankin elimeen. Vuosi 2022 tuo tullessaan myös lukuisia vammaispalveluasiakkaita koskevia lakiuudistuksia. Tärkeää hyvinvointialueen toimivuuden kannalta on vammaispalveluiden yhtenäistäminen niin hyvinvointialueen sisällä kuin myös hyvinvointialueiden välillä.

Markus Montin toi esille, että paikallinen yhteistoiminta vanhus- ja vammaispalveluiden kesken on vähäistä, ja siinä on kehitettävää.

Jaana Koinsaari totesi, että korona on rajoittanut selkeästi uusien toimintamallien käyttöönottoa vammaispalveluasiakkaiden keskuudessa.

Leena Ruotsalainen huomautti, että kunnat ovat uudenaikaisessa tilanteessa, kun kunnat vastaavat jatkossa työllistämispalveluiden toteutuksesta alueellaan. Näin ollen uusien henkilökohtaisten avustajien rekrytoinnissa hyvinvointipalveluiden toteuttajiksi kuntien rooli korostuu tältä osin. Tästä johtuen on luotava käytänteet tiedonkulun vahvistamiseksi ja toimintatavoiksi, joilla turvataan mahdollisimman tehokas henkilökohtaisten avustajien saanti alueen vanhus- ja vammaispalveluiden asiakkaille.

Jaana Koinsaari vakuutti, että tulevan hyvinvointialueen palveluntuottajien ja yhteistyökumppanien yhteistyön toimivuus on tärkeää hyvinvointialueen kehittämisen suunnittelussa.

Leena Ruotsalainen ~~pääteli~~ ehdotti, että vanhus- ja vammaisneuvostolle, uudelle työssään aloittavalle diakonille sekä Essotelle on syytä järjestää yhteistapaaminen Pertunmaalla tammikuun 2022 aikana vapaaehtoistyön ja yhteistyön tiimoilta vanhuspalveluiden osalta sekä erikseen maaliskuussa vastaava tapaaminen vammaispalveluiden osalta. Tämä on neuvoston kevään 2022 tärkein tavoite, joka myötävaikuttaa kehittämään hyvän toimintamallin aikaansaamista aiheesta koko hyvinvointialueelle.

Leena Ruotsalainen esitti, että Pertunmaan vanhus- ja vammaisneuvosto järjestää kaksi erillistä tapaamista nyt keskustelussa ilmenneiden aiheiden tiimoilta alkuvuoden 2022 aikana. Esitys sai yksimielisen kannatuksen kokouksen osanottajilta. Vapaaehtoistyötä koskeva tapaaminen päätettiin järjestää Pertunmaalla perjantaina 21.01.2022 klo 14.00 alkaen ja vammaispalveluita koskeva tapaaminen puolestaan perjantaina 11.03.2022 klo 14.00 alkaen.

Essoten edustajat kiittivät neuvostoa hyvästä ja mielenkiintoisesta keskustelusta sekä poistuivat teams-yhteydestä.

7 § Vanhus- ja vammaisneuvoston toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2022

Toimintasuunnitelma tuli keskusteltua hyvin pitkälle valmiiksi edellisen kohdan keskustelussa. Asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa saadaan neuvoston toiminta erinomaiselle mallille ja toimintaa voidaan tarkastaa tulevan vuoden aikana tarvittaessa. Neuvoston ensi vuoden talousarvio on loppusummaltaan ainoastaan 490 euroa, millä kustannetaan käytännössä kahden vuotuisen neuvoston kokouksen jäsenten kokouspalkkiot. Nykyisessä muutosvaiheen aikaisessa tilanteessa hyvinvointialueen toimintoja suunnitellussa on neuvostolla kuitenkin mitä ilmeisemmin tarvetta kokoontua useamminkin vuoden aikana. Leena Ruotsalainen lupasi tarkistaa neuvoston budjettia tarpeen mukaan ja lupasi vähintään

osallistua kesällä 2022 Pertuntorin tapahtuman yhteydessä letunmyyntiaktiiviteettiin, jonka tuotto ohjataan vanhus- ja vammaisneuvoston toiminnan hyväksi. Jukka Kuhanen lupasi tulla mukaan talkoisiin.

8 § Ilmoitusasiat

Todettiin seuraavat saapuneet kirjeet ja tiedotteet koskien hyvinvointialueen kehittämistä:

- kuljetusasioita koskeva tiedote
- vanhus- ja vammaisneuvoston sekä kunnanvaltuuston jäsenille lähetetty tiedote vanhus- ja vammaisneuvostojen toiminnasta ja vaikutusmahdollisuuksista
- Essoten VAMPO

9 § Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

10 § Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja kiitti kokouksen osanottajia vilkkaasta kokouksesta ja päätti kokouksen klo 15.55.

Pertunmaalla, 22.12.2021

Harri Hautala
kokouksen puheenjohtaja

Jukka Kuhanen
kokouksen sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus:

Olemme tänään tarkastaneet 15.12.2021 pidetyn Pertunmaan kunnan vanhus- ja vammaisneuvoston pöytäkirjan n:o 1/2001-2005 ja todenneet sen lailliseksi ja kokouksen kulun mukaisesti laadituksi.

Pertunmaalla, 21. päivänä joulu kuuta, 2021

Kaija Montin
pöytäkirjantarkastaja

Markus Montin
pöytäkirjantarkastaja